

ምዝዋር መኪናን ሕመም ምርሳዕን

መረዳእታ ወረቆት ካብ ሽወደናዊ ማእከል ዲሞንሽያ

Bilkörning och demenssjukdom • faktablad på tigrinja

ተግባራት ሓንጎል ንምዝዋር መኪና ይጸልዎ

ዲሞንሽያ ብዝተፈላለዩ ሕመማትን ኣብ ሓንጎል ዝበጽሑ መጉዳእትን ዝመጽእ እዩ። እቶም ምልክታት ንምሕሳብ፡ ንምውጣንን ንምርድዳእን ኣጸጋሚ ይገብሮ።

ምርሳዕን ኣንፈትካ ንምርካብ ምጽጋምን መብዛሕትኡ ግዜ ቀዳሞት ምልክታት እዮም። መብዛሕትኡ ግዜ ሕመም ምርሳዕ በብቐሩብ ስለ ዝምዕብል፡ ብኣጋኡ ንምፍላጥ ኣጸጋሚ ክኸውን ይኽእል።

ኣብ መራሕቲ መካይን ዝርአዩ ናይ መጠንቀቕታ ምልክታት

ሕመም ዲሞንሽያ ዘለዎም ሰባት ኣብ ምቕያር ማርሻን ምቁጽጻር ፔዳልን ዓቢ ጸገም ዮብሎምን። ምልክታት ድሞንሽያ መብዛሕትኡ ግዜ ኣብ ውጥረት ዝመልእ ኩነታት ይርእዮ፡ ማለት እውን ብዙሕ ሓበሬታ ምምሕዳርን ቅልጡፍ ውሳኔታት ምውሳድን ኣብ ዘድልዮሉ እዋን እዩ። ከምዚ ዝኣመሰለ ኩነታት ኣብ ጽዑቕ ትራፊክ ወይ ኣብ መስቀላዊ መንገዲ ምዝዋር ክኸውን ይኽእል።

ኣብ መጀመርታ ደረጃ ዝርከብ ሕመም ዲሞንሽያ ኣብ ግዚ ምዝዋር ብዝተፈላለዩ መንገዲ ባዕሉ ክግለጽ ይኽእል። ገለ ናይ መጠንቀቕታ ምልክታት፡

- ኣንጻር ካልኣት ተሽከርከርቲ ፍጥነት ዘይምትዕረራይ
- ምርሳዕ ምጥፋእ መመልከቲታት ወይ መጽረፊታት መስትያት
- ንኻልኣት ተጠቀምቲ ጽርግዮ ኣቓልቦ ዘይምሃብ
- ኣንፈትካ ንምርካብ ምሽጋር ፡ መብዛሕትኡ ግዜ ምጥፋእ

ድሞንሽያ ንብዙሓት ሓደጋታት ሓደ ረጃቢ እዩ

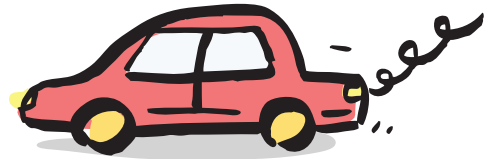
ልዕሊ ፍርቂ ካብቶም ብሓደጋ ትራፊክ ዝሞቱ ልዕሊ 65 ዓመት ዝዕድሚኦም መራሕቲ መካይን፡ ኣብ ሓንጎሎም ንድሞንሽያ ዘመልከት ለውጢ ከም ዘለዎም መጽናዕትታት ይሕብሩ። ምናልባት መብዛሕትኦም ዝኾነ ከቢድ ምልክታት ዘየርአዩ ክኾኑ ይኽእሉ። ድሞንሽያ ዘለዎም መራሕቲ መካይን ንህይወቶም ጥራይ ዘይኮነስ ንህይወት ካልኣት እውን ኣብ ሓደጋ የእትዉ።

ነጻርታ ብኣግኡ ምግባር ኣዝዩ ኣገዳሲ እዩ

ሕመም ዲሞንሽያ እንተጠርጢርኩም ብዝተኻለለ መጠን ቀልጢፍኩም ሓኪም ተወከሱ። ቅኑስ ነጻርታ፡ ሓገዝን ፍወሳንን ንምርካብ ብቅልጡፍ ሕክምናዊ መርመራ ምግባር ኣገዳሲ እዩ።

ገምጋም ሕክምናዊ ዕንቅፋታት

ሓኪምካ መኪና ንምዝዋር ብቑዕ ዘይገብሩኻ ሕክምናዊ ረጃቢታት እንተሃልዮም እውን ክምርምር እዩ። እዚ ከም ዝኾነ እንተተወሲዱ፡ ሓኪምካ ነዚ ናብ ትካል መጓዝያ ሽወደን (Transportstyrelsen) ክሕብር ይግድድ፡ ድሕሪኡ ድማ ፍቓድ መዘወሪ መኪናኻ ክትጥቀሙሉ ትኽእል ዲኻ ኣይትኽእልን ይውስን። ውሳኔ ትካል መጓዝያ ሽወደን ጌጋ ምኒኡ እንተኣሚንካ፡ ነቲ ውሳኔ ኣብ ቤት ፍርዲ ይግባይ ክትብሉሉ ትኽእል ኢኻ።

እቲ ሕጊ እንታይ ይብል፡

ከም ግቡእ፡ ነጻርታ ናይ ዲሞንሽያ እንተሃልዩካ፡ መኪና ምዝዋር ክልኩል እዩ። ኣብ ፍሉያት ኩነታት ፍጥነት ዝበለ ሕመም ዲሞንሽያ፡ ምልክታት ንውሕስነት ጽርግዮ ዝጸልዉ እንተዘይኮይኖም፡ ፍቓድ ምዝዋር መኪና ምሓዝ ይከኣል ይኸውን። ኣብ ከምዚ ዝኣመሰለ ኩነታት፡ እቲ ሓኪም ኣብ ውሽጢ ሓደ ዓመት እቲ ሰብ ፍቓድ መዘወሪ መኪና ንክሕዝ ብቑዕ ምኒኡ ዳግማይ ክምርምር ይግብኡ።

ተነቓፊ ጉዳይ

ደጊም መኪና ክትዝውር ዘይምፍቃድ መብዛሕትኡ ግዜ ተነቓፊ ጉዳይ ኮይኑ፡ ምስ ርእሰ ምትእምማንን ኣብ ዝደለኻዮ ቦታ ናይ ምጉዳዝ ናጽነትን ዝተኣሳሰረ እዩ። ስለዚ፡ እቲ ብቐጥታ ዝምልከቶ ሰብን ኣዝማዲን ብዘዕበ ምዝዋር መኪናን ፍቓድ መዘወሪ መኪና ምሓዝን ክዛተዩ ይግብኡ።

ተወሳኺ ሓበሬታ

ትካል መጓዝያ ሽወደን ዝህበ ሓፈሻዊ ምሽርን ብዘዕበ ሕክምናዊ ረጃቢታት ፍቓድ ምዝዋር መኪና ንምሓዝ፡ ወዘተ።

(Transportstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om medicinska krav för innehav av körkort m.m.)

TSFS 2010:125 • www.transportstyrelsen.se

© Svenskt Demenscentrum

ተወሳኺ ሓበሬታን ወረቆቕትን ብትግርኛ ኣብ መርበብ ሓበሬታ ይርከብ፤ Svenskt Demenscentrum፡ www.demenscentrum.se/ti

Svenskt Demenscentrum

Svenskt Demenscentrum, Sveavägen 155, 113 46 Stockholm, (08) 690 58 00, info@demenscentrum.se

www.demenscentrum.se

Bilkörning och demenssjukdom

FAKTABLAD FRÅN SVENSKT DEMENSCENTRUM

Hjärnans förmåga påverkar körningen

Demenssjukdom beror på olika sjukdomar och skador i hjärnan. Symtomen gör det svårare att tänka, planera och kommunicera.

Glömska och svårigheter att orientera sig är ofta tidiga tecken. Eftersom demenssjukdom brukar komma smygande kan den vara svår att uppmärksamma i ett tidigt skede.

Varningstecken hos bilförare

Många personer med demens har inga större problem med att hantera växelspak och pedaler. Demenssymtomen brukar bli märkbara först i stressiga situationer, när man ska bearbeta en stor mängd information och snabbt fatta beslut. En sådan situation kan vara körning i tät trafik eller vägkorsning.

Demenssjukdom i tidig fas kan yttra sig på olika sätt i trafiken. Några varningstecken är:

- anpassar inte hastigheten efter trafiken
- glömmer att stänga av blinkers eller vindrutetorkare
- observerar inte medtrafikanter
- svårigheter att hitta – kör ofta vilse

Demens inblandat i många olyckor

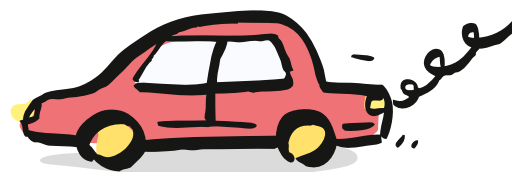
Forskning visar att mer än hälften av de bilförare som omkommer i trafiken och är äldre än 65 år har förändringar i hjärnan som tyder på demenssjukdom. De flesta av dem har sannolikt inte uppvisat några allvarliga symtom. Bilförare med demenssjukdom riskerar inte bara sitt eget liv utan även andras.

Tidig diagnos viktig

Kontakta en läkare snarast vid misstanke om demenssjukdom. Det är viktigt att få till stånd en undersökning tidigt för att få rätt diagnos, hjälp och behandling.

Utredar medicinska hinder

Läkaren utredar även om det finns medicinska hinder för bilkörning. När så bedöms vara fallet är läkaren skyldig att anmäla detta till Transportstyrelsen som sedan fattar beslut om fortsatt körkortsinnehav. Om personen i fråga anser att Transportstyrelsens beslut är felaktigt kan det överklagas till domstol.

Vad säger lagen?

I princip är det förbjudet att köra bil om man har en demensdiagnos. I undantagsfall kan lindrig demenssjukdom förenas med fortsatt körkortsinnehav för personbil, om symtomen inte bedöms påverka trafiksäkerheten. I sådana fall ska läkaren pröva personens körkortslämplighet på nytt inom ett år.

En känslig fråga

Att inte längre få köra bil är ofta en känslig fråga, kopplad till självkänsla och frihet att ta sig dit man vill. Därför bör både personen som direkt berörs och dennes anhöriga finnas med i diskussionen kring bilkörning och körkortsinnehav.

Mer information

Transportstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om medicinska krav för innehav av körkort m.m. (TSFS 2010:125) • www.transportstyrelsen.se

2025 • Svenskt Demenscentrum ©

Fler faktablad på olika språk kan skrivas ut från Svenskt Demenscentrums webbplats:
www.demenscentrum.se/Faktablad

Svenskt Demenscentrum

Svenskt Demenscentrum, Sveavägen 155, 113 46 Stockholm, 08 - 690 58 00, info@demenscentrum.se

www.demenscentrum.se